Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anuncĭurĭ:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena: ... Heinrich ... Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unu anu 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulu pentru Brașovu:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulu I.: pe unu anu 10 fl., pe șese lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtŭ și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 24. Brașovŭ, Joi, 4 (16) Februarie 1888.

**Brașovŭ**, 6 Februarie 1888.

Alegerea de deputatŭ în Caransebeșŭ, despre care amŭ raportatŭ în numĕrulŭ premergĕtorŭ alŭ fóiei nóstre, ne-a datŭ o nouă dovadă, că poporulŭ românŭ bine condusŭ și disciplinatŭ póte storce prin purtarea sa admirațiunea tuturorŭ.

Solidaritatea și buna ințelegere, ce a domnitŭ între miile de alegĕtorĭ întruniți în diua de 8 Feb. în Caransebeșŭ, este unŭ bunŭ presemnŭ pentru viitorŭ și servesce tuturorŭ Româniloru ca esemplu de imitatŭ.

Numai printr'o atitudine demnă și solidară Românii își potŭ căștiga respectulŭ cuvenitŭ, numai astfelŭ vorŭ pute ei sĕ aducă la valóre dreptele lorŭ postulate naționale.

Acésta e clarŭ și toți suntemŭ gata a recunósce, că multă vedă și multă onóre și-au căștigatŭ conducătorii Româniloru din acelŭ colț alŭ Bănatului prin privelișcea îmbucurătóre, ce ne-a oferit'o alegerea de Mercurea trecută.

Resultatulŭ, ce l'au dobênditŭ dênșii prin procederea lorŭ, se cuprinde în cuvintele pronunțate după alegere de către președintele ungurŭ alŭ biroului electoralŭ, care a disŭ, că decă Românii vorŭ continua a se purta totŭ astfelŭ *„vorŭ resări și pentru ei timpurĭ mai bune.“*

Este însemnatŭ resultatulŭ moralŭ, ce l'au câștigatŭ alegĕtorii românĭ ai cercului Caransebeșŭ prin atitudinea lorŭ solidară națională.

Inteiulŭ alesŭ alŭ cercului, d-lŭ generalŭ Doda, a fostŭ declaratŭ, precum scimŭ, dietei unguresci, că nu ia parte la deliberațiunile ei, nicĭ la mandatulŭ sĕu de deputatŭ nu renunță. D-sa a motivatŭ acésta cu starea abnormală în care se află poporulŭ românŭ în timpulŭ de față, fiindŭ nulificatŭ politicesce în modŭ artificiosŭ și astfelŭ fiindŭ scosŭ din cadrulŭ constituțiunei ungare. După ce n'a întratŭ în dietă nicĭ după a doua provocare, s'a anulatŭ mandatulŭ d-lui Doda și s'a ordonatŭ o nouă alegere, la care în sensulŭ legilorŭ din vigóre d-lŭ Doda nu mai putea fi realesŭ.

Adversarii credeau, că d-lŭ generalŭ Doda va face cu tóte aceste sĕ fiă alesŭ, spre a demonstra numai. Se vede însĕ că d-lŭ Doda nu e amicŭ alŭ demonstrațiunilorŭ nefolositóre, de aceea a recomandatŭ alegĕtorilorŭ sĕi ca de rêndulŭ acesta sĕ alegă pe vrednicŭlŭ protopopŭ alŭ Orșovei, d-lŭ Mihaiu Popovicĭ.

Așa s'a și întêmplatŭ și alegĕtorii românĭ din cerculŭ Caransebeșului prin alegerea cu aclamațiune a numitului protopopŭ nu numai că au doveditŭ încrederea cea mare ce o au în conducĕtorulŭ lorŭ, dér au mai documentatŭ preste acésta înaintea lumei, că și poporulŭ cugetă așa cum cugetă generalulŭ Doda, că și elŭ este pĕtrunsŭ de amărăciune din causa nedreptățilorŭ, ce trebue sĕ le sufere.

Este dér mare resultatulŭ moralu dobênditŭ prin alegerea de Mercurea trecută.

La unŭ altŭ resultatu nicĭ că ne puteamŭ aștepta în timpulŭ de față și sub împrejurările ascepționale, în carĭ s'a sevêrșitŭ acéstă alegere.

Solidaritatea Româniloru întruniți în Caransebeșŭ la actulŭ electoralŭ a impusŭ, negreșitŭ, adversarilorŭ, cu tóte aceste însĕ nu-i nicĭ o speranță, ca ei sĕ se gândéscă a'și schimba politica lorŭ, dușmănósă naționalitățilorŭ.

Ii supĕră multŭ pe cei dela putere, că esistă unŭ cercŭ electoralu, de care nicĭ că se potŭ apropia cu uneltirile lorŭ și cu mĕsurile lorŭ teroristice. Orĭ cum ar fi însĕ, Caransebeșulŭ remâne totŭ numai unŭ singurŭ cercŭ electoralŭ, care esprimă cugetările, marei masse a celorŭ nemulțumițĭ dér nu o póte și representa.

Și când dicemŭ nemulțumiți nu ințelegemŭ numai pe Românii bănățenĭ, orĭ pe bănățenĭ laolaltă cu frații lorŭ ungurenĭ și ardelenĭ, ci vorbindŭ de marea massă a celorŭ nemulțumițĭ trebue sĕ înțelegemŭ tóte naționalitățile nemaghiare.

Pentru ca dușmanii desvoltării și ai esistenței naționale a Nemaghiarilorŭ sĕ fiă scoșĭ cu desevêrșire din periculósele lorŭ ilusiunĭ, este neapĕratŭ de lipsă ca sĕ-și dea mâna tóte popórele asuprite, în scopŭ de a se apĕra cu puterĭ unite în contra uneltirilorŭ de maghiarisare.

Cu cestiunea acésta importantă a *„solidarității tuturorŭ Nemaghiarilorŭ“* se ocupă unŭ „politicŭ practicŭ“ într'unŭ remarcabilŭ articulŭ, publicatŭ în „Romänische Revue“ și în organulŭ naționalŭ alŭ Slovacilorŭ, „Narodnie Noviny“ din Turoțŭ-St.-Martonŭ.

Autorulŭ memoratului articulŭ e de părere, că în lupta de apĕrare contra tendințelorŭ de desnaționalisare popórele nemaghiare arŭ trebui sĕ fiă aliate naturale, dér cu tóte aceste până acuma acea luptă a constatŭ numai din nisce lupte singuratice ale diferitelorŭ naționalități, care împrejurare a făcutŭ cu putință succesele dobêndite de supremația maghiară.

După acésta constatare autorulŭ cercetéză causele, pentru carĭ nu au inauguratŭ până acuma popórele nemaghiare o acțiune comună defensivă. Cea mai principală causă, rĕspunde elŭ, este dibăcia adversarilorŭ în practicarea devisei lorŭ *„divide et impera“*. Certele bisericescĭ între Românĭ și Sêrbĭ, interesele economice deosebite între Sêrbĭ și Șvabĭ, diferențele în opiniunile de dreptŭ publicŭ dintre Sașĭ și Românĭ, antipatiile politice între Slovacĭ și Germanĭ, tóte aceste le-a sciutŭ esploata partida dela putere spre a înstrăina între sine elementele, carĭ erau avisate la o comună apĕrare.

Este unŭ tristŭ adevĕrŭ, dice mai departe articululŭ, că popórele nemaghiare au lăsatŭ a fi folosite unulŭ în contra celuilaltŭ. Fiecăruia dintre aceste popóre i se póte imputa, că conducĕtorii sĕi au pactatŭ cu guvernulŭ pe contulŭ celorlalte, orĭ celŭ puținŭ, că n'au ținutŭ unulŭ cu altulŭ, când cereau interesele comune. Spre paguba lorŭ propria cetățenii nemaghiarĭ nu s'au ținutŭ de axioma: unirea dă putere. Numai în vieța municipală și comunală s'au vĕdutŭ órecarĭ semne mai bune. Aceste suntŭ însĕ numai nisce slabe începuturĭ.

Trebue sĕ se găséscă o formulă, dice „politiculŭ practicŭ,“ care sĕ esprime gravaminele și postulatele comune ale Nemaghiarilorŭ și se indice direcțiunea acțiunei lorŭ comune politice. Căcĭ decă este ca lupta pentru egala îndreptățire sĕ fiă continuată în Ungaria poliglotă cu prospecte de succesŭ, atuncĭ partea cea mai mare a poporațiunei, partea asuprită, trebue sĕ fiă consciă de aceea, ce numai printr'o comună acțiune se póte dobêndi.

Cu alte cuvinte propune a se formula într'unŭ programŭ „solidaritatea tuturorŭ Nemaghiarilor“, pe care însĕ o numesce în modŭ neesactŭ „națională“, deórece e vorba de legătura între diferite națiunĭ: dice, că decă nu se va face acésta delăturându-se micele neînțelegerĭ, invidii și particularități, atuncĭ lupta poporelorŭ nemaghiare pentru esistența națională și pentru interesele lorŭ culturale și politice va fi încă multă vreme zadarnică și urmată numai de desastre.

Așa vorbesce „politiculŭ practicŭ“ și bine vorbesce în principiu. E vorba numai cum sĕ se apuce lucrulŭ ca sĕ se realiseze „solidaritatea“ propusă de elŭ. In totŭ casulŭ va fi bine decă acésta solidaritate va prinde rădăcină înainte de tóte în sînulŭ fiecărui poporŭ în deosebĭ. Solidarŭ odată în sînulŭ sĕu, elŭ póte fi solidarŭ și în alianță cu alte popóre.

In ințelesul acesta ne felicitâm de frumosulŭ și raralŭ esemplu de solidaritate, ce ni l'au datŭ grănițerii generalului Doda.

## „Călĕtoria d-lui Sturdza“.

Sub acestŭ titlu „Correspondance de l'Est“ publică următórele:

Față cu observațiunile provocate de nota pe care amŭ publicat'o cu privire la călĕtoria d-lui Sturdza, suntemŭ obligați a completa informațiunile pe care le-am datŭ în acéstă privință. România, fiindŭ asigurată că interesele sale suntŭ identice cu interesele alianței austro-germane, a voitŭ sĕ se orienteze asupra situațiunei actuale. Nu ne vomŭ înșela stabilindŭ unŭ raportŭ directŭ între acéstă dorință și călĕtoria d-lui Sturdza.

Când ministrulŭ românŭ a venitŭ la Viena, M. S. împeratulŭ a esprimatŭ dorința de a-lŭ vede; și la Berlinŭ comitele Herbert de Bismark a întrebatŭ la Friedrichsruhe, decă d. Sturdza are sĕ fiă primitŭ cu plăcere. In urma rĕspunsului afirmativŭ alŭ cancelarului, ministrulŭ s'a dusŭ la dînsulŭ în séra de 28 Ianuariu și s'a reîntorsŭ Dumineca la Berlinŭ.

In convorbirile ce d. Sturdza a avutu la Viena și la Friedrichsruhe *este sigurŭ că n'a fostŭ vorba d'a garanta neutralitatea României.*

Acésta este unŭ *pium desiderium*, care a fostŭ de multŭ timpŭ părăsitŭ. In adevĕrŭ, România a ințelesŭ că, decă cerea purŭ și simplu garanția neutralității sale, s'ar lovi de dorințele Germaniei și Austro-Ungariei. Cele două imperii voiescŭ sĕ aibă în ea o *aliată de valóre*, cu adevĕratŭ folositóre, și care sĕ se apere însașĭ fără a le impune nicĭ o sarcină. *Dér nu este mai puținŭ sigurŭ că a fostŭ vorba de situațiunea României în cas de conflictŭ; și impresiunile pe carĭ ministrulŭ le-a dusŭ la Bucurescĭ permitŭ d'a se crede că, în casŭ de luptă, ea n'are sĕ remână isolată.*

Decă Rusia ar voi sĕ năvăléscă pe teritoriulŭ sĕu, fiă numai pentru a'șĭ forța o trecere în Bulgaria, România ar respinge invasiunea prin puterile aliate, care nu o vor lăsa sĕ fiă sdrobită.

*D. de Bismark* însĕ, care caută în totdeuna sĕ se foloséscă câtŭ se póte mai multŭ de aliații sĕi și sĕ micșoreze sarcinile ce ar putea sĕ apese asupra Germaniei, *a sfătuitŭ pe România*, cum sfatuesce pe toțĭ ceilalțĭ aliațĭ ai sĕi, *d'a deveni din ce în ce mai tare, adecă d'a se înarma din crescetŭ până'n tălpĭ.* Acest sfatŭ a fostŭ repetatŭ acuma în urmă d-lui Sturdza.

In totŭ casulŭ acesta dovedesce, că *România compteză de aci înainte în Europa și că marile puterĭ vĕdŭ trebuința d'a se înțelege cu dênsa.*

## Tratatele de alianță

**ale Italiei cu Germania și Austro-Ungaria.**

„Neue freie Presse“ dela 11 Februarie n. publică dela corespondentulŭ sĕu din Roma următórea interesantă scrisóre datată dela 8 Februarie:

Nisce comunicărĭ ce mi s'au făcutŭ adĭ și a cărorŭ veracitate nu póte fi bănuită, mĕ punŭ în posițiă de a ve indica punctele de căpetenia ale tratatetorŭ de alianță ce le-au încheiatŭ Austria și Germania cu Italia pentru asigurarea situațiunei europene creată prin pacea dela Berlinŭ.

Tratatulŭ încheiatŭ între *Austria* și *Italia* obligă:

1. Pe Austria la o neutralitate binevoitóre în casŭ când Italia ar fi implicată într'un rĕsboiu în contra Franciei;

2. Pe Italia la aceeașĭ atitudine în casulŭ unui rĕsboiu alŭ Austriei contra Rusiei.

3. In considerația acestorŭ învoielĭ Austria se mai obligă de a promova pe câtŭ îi va sta în putință interesele Italiei în Marea Mediterană și a nu întreprinde nimicŭ în Peninsula Balcanică fără a se pune mai nainte în ințelegere cu Italia.

Tratatulŭ dintre *Italia* și *Germania* este făcutŭ în scopulŭ menținerei autonomiei și libertăței naționale. Cu asigurarea solemnă, că nicĭ una din părțile contractante nu va rupe pacea în modŭ arbitrarŭ, ele 'șĭ promitŭ ca în casŭ când una orĭ alta dintre ele ar fi atacată de Francia sĕ-șĭ dea ajutorŭ una alteia cu întrega lorŭ putere armată până la încheiarea păcei în comunŭ acordŭ.

O clausă adăugată tratatului și subscrisă de representanții Italiei, Germaniei și Austriei stabilesce în fine, ca în casul când *Franța* și *Rusia* ar voi sĕ între-

prindă în comunŭ unŭ resbelŭ de ofensivă contra Austriei și Germaniei orĭ și numai contra Germaniei, întrega putere armată a celorŭ trei state aliate va fi intrebuințată pentru a întêmpina acestŭ atacŭ și de sine se înțelege, că pacea se va încheia numai în acordŭ comunŭ și după o înțelegere prealabilă reciprocă.

Decă susŭ pomenitele interese italiane din Marea Mediterană (carĭ consistă adĭ în menținerea posesiunilorŭ reciproce) suntŭ indicate mai precisŭ, acesta nu mi-s'a spusŭ, der mi-s'a accentuatŭ espresŭ, că stipulațiunile principale de mai susŭ ale tratatului suntŭ complectate prin învoelĭ speciale ce s'au făcutŭ între Italia, Austria și *Anglia*, pentru a apĕra côstele austriace și italiane contra orĭ-cărei încercărĭ de debarcare din partea inimicului.

---

## ATITUDINEA SPANIEI.

Corespondentulŭ diarului „L'Independance Belge" scrie acestui diaru din Madridŭ următôrele:

D. Castelarŭ, marele oratorŭ Castilianŭ, a pronunțatŭ Marțĭ în camera Cortesilorŭ unŭ discursŭ mare, în care a desvolvatŭ pe largŭ ideile sale asupra situațiunei generale în Europa. Acesta măreță espunere a produsŭ asupra camerei o impresiune mare. Niciodată d. Castelarŭ n'a fostŭ aclamatŭ cum a fostŭ Marțĭ. Miniștrii, deputații republicanĭ și chiar conservatorii s'au scoborîtŭ în hemiciclu pentru a'lŭ felicita și a-i strînge mâna când s'a scoborîtŭ dela tribună.

Punctulŭ esențialŭ alŭ discursului d-lui Castelarŭ a fostŭ comparațiunea regimului industrialŭ, care prevaleză în cele două Americĭ, ș'a regimului militarŭ, care apasă pe Europa. D. Castelarŭ a demonstratŭ că America întrece pe Europa, pentru că Europa conservă o stare de resbelŭ care o necinstesce și o slăbesce. D. Castelarŭ atribue reulŭ europeanŭ politicei rĕsboinice și de cucerire, care a pusŭ pe imperiulŭ germanŭ în oposițiune cu politica liberală inaugurată în Europa în 1830, mulțămită înțelegerei dintre Francia și Englitera. *Pentru nefericirea tuturorŭ, dela 1870, acestă politică a încetatŭ d'a mai domina.*

Oratorulŭ a preconisatŭ *neutralitatea Spaniei și desinteresarea sa într'unŭ conflictŭ europeanŭ. Elŭ spuse că guvernulŭ trebue sĕ rĕmână neutru, der opiniunea publică trebuie sĕ cerĕ desarmarea și redarea Alsaciei și Lorenei Franciei, carĭ suntŭ ținute pe nedreptŭ.*

Propune d'a considera ca o dogmă națională integritatea imperiului marochianŭ, de care nimenĭ nu trebuie sĕ se atingă începĕndu cu Spania.

*D. Castelarŭ a apĕratŭ apoi înțelegerea cu Francia asupra cestiunei africane: elŭ critică modulŭ d'a lucra alŭ Italiei, intrarea ei în alianța puterilorŭ din Nordŭ:* der laudă, din contră, fôrte multŭ pe Italia pentru libertatea ce dă astă-dĭ Papii, pe care oratorulŭ îlŭ sfătuesce d'a renunța cu desĕvêrșire la puterea timporală și d'a nu se maigândi la restaurărĭ imposibile, după ce înțelepciunea și prudența Italiei au demonstratŭ compatibilitatea între autoritățile pontificale cu desĕvêrșire respectate și Statulŭ italianŭ cu desĕvêrșire laicŭ și parlamentarŭ.

In perorațiunea sa, d. Castelarŭ a disŭ că'șĭ va consacra ultimii anĭ ai vieței sale pentru a scrie istoria liberalismului în Europa.

S'a aplaudatŭ fôrte multŭ în Cameră partea de discursŭ în care d. Castelarŭ a denunțatŭ greșelile principelui de Bismarck după 1870, greșelĭ carĭ au condamnatŭ pe Francia a căuta alianța rusă și când a declaratŭ că tôtă Europa era interesată d'a vede pe Germania și pe Francia reconciliîndu-se, cu atâtŭ mai multŭ, că ostilitățile lorŭ suntŭ datorite întemplărilorŭ de cucerire, pe când rivalitatea între Rușĭ și Germanĭ e o rivalitate fără leacŭ, o rivalitate de rassă.

---

## SCIRILE DILEI.

„Corr. de l'Est" e în posițiune a comunica, că între ambasadorulŭ austro-ungaru din Bucurescĭ contele Gulochowski și între ministrulŭ de esterne românŭ d-lŭ Ferichide a fostŭ în dilele trecute unŭ viu schimbŭ de părerĭ și resultatulŭ acestorŭ convorbirĭ îndreptățesce a spera, că tractările pentru încheierea unei *convenții comerciale austro-ungaro-române* se vorŭ reîncepe în curĕndŭ.

* * *

După cum spunŭ foile unguresci, la balulŭ ce s'a datŭ în 10 Februarie n. în Pesta în favorulŭ *Kulturegyletului ardeleanŭ*, a asistatŭ și *părechea princiară de corônă*. Princesa de corônă Stefania a ținutŭ cu acestă ocasiune *cercle*.

Ore sĕ nu fi aflatŭ până acum părechea princiară de corônă, ce tristă misiune șĭ-a luatŭ acestŭ Kulturegylet?

* * *

D-na *Elena Mocsonyi de Foen*, văd. după George Mocsonyi de Foen, comunică scirea despre *cununia fiicei sale Georgina Mocsonyi de Foen*, ce s'a celebratŭ în Budapesta la 2 (14) Februarie, cu *Rudolf conte de Bissingen-Nippenburg*, cameraru c. r. și locotenentŭ în res. alŭ Regim. de husarĭ c. Radetzky Nr. 5.

Adresămŭ părinților și tinerei părechĭ cordialele nôstre felicitărĭ.

* * *

In *Clușiu* se află în circulațiune *monede false* de argintŭ de câte unŭ florinŭ. In causa acesta fŭ ascultatŭ la primăria din Clușiu unŭ proprietarŭ din Luna, la care s'au aflatŭ asemenea monede. Se speră din fassionările acestuia la descoperirea unei marĭ bande de falsificatorĭ de monede.

* * *

In *Bandulŭ de Câmpiă* gendarmeria a arestatŭ unŭ falsificatorŭ de banĭ anume Eduard Brooser și pe ajutorulŭ lui Alexandru Turbucs. Brosser fabrica florinĭ din zincŭ, er Turbucs îi punea în circulațiă.

* * *

*Guvernulŭ românŭ* a fostŭ invitatŭ, scrie „Epoca", a'șĭ trimite delegații sĕi la unŭ *congresŭ* ce se va ține la *Parisŭ* la 25 Iulie 1888 și care are misiunea a studia *tuberculosa umană și animală*. La acestŭ congresŭ potŭ lua parte toțĭ medicii, carĭ se vorŭ înscrie la d. Dr. L. H. Petit, secretarulŭ congresului. Etă comitetulŭ care a fostŭ însărcinatŭ cu organisarea acestui congresŭ: D-nii Chauveau, membru alŭ institutului, președinte; Villemain membru alŭ academiei de medicină, vice-președinte; Cornil, Grancher, Lannelongue, și Verneuil, profesorĭ ai facultății de medicină din Paris, membri; și d. Dr. L. H. Petit, secretarŭ generalŭ.

* * *

In *Sighișôra* bântue cumplitŭ tifusulŭ. Până la 6 Februarie n. s'au anunțatŭ la poliția 51 casurĭ. Până acum însĕ numai unŭ bolnavŭ de tifusŭ a muritŭ.

* * *

Cetimu în „Ellenzek" dela 13 Februarie: „Nu e multŭ de când s'a stabilitŭ în orașulŭ nostru funcționarulŭ Gyula (Iulius) *Helwig*. Cu ocasiunea seratei de erĭ a pompierilorŭ voluntarĭ, acestŭ funcționarŭ s'a esprimatŭ, că la noi a învĕțatŭ a cunôsce limba nôstră, la noi a învĕțatŭ a iubi totŭ aceea ce este m a g h i a r ŭ. Pentru ca și prin fapte sĕ dea espresiune acestei declarărĭ, a dăruitŭ pe sêma „Kulturegylet"-ului 7 fl. 10 cr.... Nobilulŭ esemplu alŭ dăruitorului nu are lipsă de laudă."

Are dreptate fôia ungurescă: scie ea bine de ce are lipsă.

* * *

Direcțiunea atelierelorŭ industriale de învĕțămentŭ din *Clușiu* a deschisŭ unŭ atelierŭ, în care se învață sculptarea în lemnŭ.

* * *

Locuitorulŭ din *Aradŭ*, aflătorŭ acum la *Offenbaia*, Toma *Barbu*, șĭ-a schimbatŭ numele familiarŭ în „Biro", așa ne spunŭ foile unguresci.

Ne bucurămŭ că amŭ mai scăpatŭ de unŭ jidovŭ, armenŭ orĭ țiganŭ unguresc cu nume românescŭ.

* * *

In *Mohu*, comit. Sibiiului, s'a stinsŭ cu totulŭ epidemia de bubatŭ.

* * *

In *Sepsi-Sân-Georgiu* industriașulŭ Franz *Andler*, omŭ fôrte vorbărețŭ, stĕtu în sera de 11 Februarie n. cu vr'unŭ sfertŭ de oră mai multŭ împreună cu câțĭva amicĭ la unŭ paharŭ de vinŭ. Ca sĕ scape apoi de predica ce s'aștepta se i-o țină, ca de obiceiu, sôcră-sa, nu bătu la ușe, când se duse acasă, ci se culcă în șură pe fênŭ și adormi pentru totdeuna, căcĭ până dimineța — îngheță.

Avisŭ sôcrelorŭ!

---

## Comunicațiunea între Codlea și Țînțarĭ.

**Țêra Bârsei, Ianuarie 1888.**

Distanța dintre Codlea și Țînțarĭ este aprôpe 7—8 chilometri. Din Codlea spre Țînțarĭ mergĭ pe drumulŭ țĕrei vr'o 4 chilom., și dela părĕulŭ Holboșelŭ apucă o cale de pădure spre Țînțarĭ, carea, deși abia are o distanță de vr'o 4 chil., în timpurĭ nefavorabile ți-se pare că e de 14 chil. După ce pe acêstă cale scurtă, der miserabilă, ți-se sdruncină tôte ôsele, și ajungĕndŭ aprôpe de Țînțarĭ și scăpĕndŭ de resturnișŭ îțĭ facĭ ca creștinŭ bunu sfânta cruce, că ai scăpatŭ teafĕrŭ, ajungĭ la rîulŭ Hămăradea. Acesta, decă e timpŭ frumosŭ și cu o sĕptĕmână mai înainte n'au fostŭ ploi, atuncĭ pôte că se pôte trece prin apă, că podŭ peste elŭ nu este; când însĕ suntŭ ploi, avĕndŭ o alviă adêncă e periculosŭ, și de multe orĭ nepracticabilŭ. Țînțărenii la atarĭ ocasiunĭ sĕu aștĕptă până ce scade apa, sĕu, avĕndŭ trebuințe la Codlea sĕu la Ghimbavŭ, trebue sĕ facă unŭ ocolŭ fôrte mare.

Celŭ mai mare neajunsŭ ofere erna Hămăradea, căcĭ ea arare-orĭ îngheță peste totŭ, ci numai pe mărginĭ, și trecĕtorii cu carele și cu săniile trebue se trécă prin apă pre lângă vite, și nu arare-orĭ apa este până în brĕu. In dilele trecute chiar G. S. membrulŭ representanței comunei Codlea dimpreună cu alții au avutŭ neplăcuta ocasiune de a se rĕsturna cŭ sania în apă.

Comuna Țînțarĭ în nenumĕrate rĕndurĭ și timpurĭ diferite a petiționatŭ la autoritățile politice spre a se face unŭ drumŭ regulatŭ și unŭ podu peste Hămărade. Autoritățile pulitice au întrevenitŭ și au provocatŭ comuna Codlea, ca sĕ delăture aceste neajunsurĭ. Comuna Codlea, prin influința ei, a rĕspunsŭ, că ea n'are lipsă de drumŭ și podŭ spre Țînțarĭ, și ea nicĭ că va face, presupunĕndŭ, că pentru Țînțărenĭ e bunŭ destulŭ și celŭ care este.

Multŭ ne mirămu că nu ni se face nicĭ unŭ dreptŭ! der mai multŭ oftămŭ! Damŭ dărĭ pentru totŭ ce avemŭ, între carĭ și dare de drumŭ, și cu banii noștri se facŭ drumurĭ pentru alții și noi nu putemŭ eși din satŭ nicĭ cu piciorulŭ nicĭ cu carulŭ. In timpŭ de iernă curățimŭ de zăpadă drumurile țĕrei prin sate streine, și noi și vitele nôstre ni le chinuimŭ prin omețĭ de zăpadă, făcĕndu-ne noi înșine cale pe unde nimerimŭ, și în vremurĭ ploiôse frămĕntămŭ noroiulŭ pădurei Codlei, spre mai marea nôstră desconsiderațiune și batjocură!

Asta ni-e rĕsplata nôstră pentru jertfele ce le aducemŭ? Incă sĕ nu se fi umplutŭ cupa de nĕcazurĭ și de neajunsurĭ? Rĕu amŭ ajunsŭ și mai rĕu nu se pôte! Astădĭ, când pentru înlesnirile communicațiunei statul speseză cu miliônele, căile nôstre de comunicațiune cu comuna Codlea sĕ rivaliseze cu stepele Siberiei, în paguba nôstră a tuturorŭ din comună? Decă nu se va delătura aceste pedecĭ, mâne poimâne esecutorii nu vorŭ mai găsi ce vinde pentru dărĭ, și se vorŭ întôrce cu traista golă. Decă o comună cu peste 500 familii nu merită a sta cu altă comună în comunicațiune prin drumurĭ și podurĭ în stare bună, cum vom mai suporta greutățile?

Speranța încă nu e perdută, până când comuna Țînțarĭ va ave în frunte bărbațĭ de inimă și conscii de chemarea lorŭ, și așa credemŭ, că câtŭ de curêndŭ representanța comunală va întreveni din nou spre a delătura aceste greutățĭ și

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

## Din miturile Românilorŭ.

**Iérba fierelorŭ** (șerelorŭ)

Ca sĕ fiă cineva hoțŭ, cum e data, are lipsă de trei lucrurĭ: 1) sĕ fiă născutŭ în planeta hoției: 2) îndată după nascere sé-i dea mamă-sa puțină apă, der aceea se i-o tôrne în gură prin *gâtlanŭ* de lupŭ, și a 3-a) fiindŭ mare, când vrea sĕ'șĭ încêpă lefteria hoției, se'șĭ câștige *ierba fierĕlorŭ*.

De aci der se vede, că nu totŭ omulŭ pôte sĕ fiă hoțŭ. De cumva nu-i născutŭ în planeta hoției, cum cércă sĕ fure ceva, îndată îlŭ și prindŭ, apoi ce capĕtă nu mai împarte cu nimenĭ; de n'a beutŭ apă prin gâtlanŭ de lupŭ, nu se pôte face hoțu cum e data, nu'i vine pofta de furatŭ în orĭ-ce vreme, ci numai rarŭ: apoi rogu-vĕ ce hoțŭ e acela care umblă numai la dile marĭ după furatŭ? Er de nu șĭ-a însemnatŭ ierba fierelorŭ, remâne de tare numai ca și ceștialalțĭ ômenĭ, decĭ, de-lŭ prindŭ cu furătura, îlŭ dobrézâ până-i pârâie ôsele de i-se facŭ totŭ pozderĭ! Are decĭ mare nevoiă omulŭ, care vre se fiă hoțŭ ca hoții, de ierba fierelorŭ, din care decă capĕtă numai unŭ firuțŭ câtŭ de micŭ, decă și-lŭ altoesce în carnea din palmă, apoi e voinicŭ, nu se teme de unŭ satŭ de ômenĭ, nu-lŭ prinde pușca, nu este fierŭ care se nu-lŭ sfarme în palme ca și când ar fi de coleșe (mămăligă). Nu este decĭ nicĭ o mirare, decă ierba fierĕlorŭ este atâtŭ de căutată încâtŭ adĭ a devenitŭ fôrte scumpă, ba numai rarŭ, fôrte rarŭ se află și cu greu se pôte căpĕta. Și este așa de căutată căcĭ mulțĭ s'arŭ face hoțĭ, der nu potŭ fără ea; și este atâtŭ de puțină, că este ierba dracului, adecă nu Dumnedeu a sădit'o, ca și pe alte ierburĭ, ci mamonulŭ a sădit'o numai icĭ-colea câte unŭ firŭ printre ierburile lui Dumnedeu sfântulŭ: și este atâtŭ de scumpă, că puținei suntŭ ômenii, carĭ o sciu căuta: numai puținĭ suntŭ carĭ o cunoscŭ. Se sciu că mĭ-ațĭ plăti bine, eu v'așĭ sci învĕța cum sĕ facețĭ și ce, ca sĕ căpĕtațĭ ierba fierelorŭ?! Îmĭ făgăduițĭ că'mĭ vețĭ plăti? Bine!

Mergĭ la hotarŭ (îmĭ pare fôrte rĕu că nu vĕ potŭ spune pe ce vreme: dina orĭ noptea, înainte orĭ după Rusalii? der de aflu — vĕ spunŭ negreșitŭ), mergĭ decĭ la hotarŭ cu unŭ ciubĕrŭ în spate și cum mergĭ, nu vorbescĭ cu nimenĭ nicĭ o vorbă: audĭ? nicĭ unŭ cuvêntŭ legănatŭ nu scoțĭ pe buzele tale! Și totŭ umbli cu ciubĕrulŭ în spate până afli unŭ ariciu: prindĭ ariciulŭ, îlŭ bagĭ sub ciubĕrŭ (pui adecă ciubĕrulŭ pe elŭ cu gura'n josŭ orĭ cu fundulŭ în susŭ) și stai la pândă pe ciuberŭ, cu bricegulŭ deschisŭ în mână, der nu dicĭ nimicŭ. Ariciulŭ dă se iésă, der nu pôte, că tu eștĭ greu, nu te pôte rădica cu ciubĕrŭ cu totŭ. Incepe decĭ a se tângui sub ciuberŭ, și se vaetă, și se dăolesce, der se nu'țĭ fiă milă de elŭ, tacĭ mulcomŭ și ședĭ pe ciuberŭ. Și tânguirea lui cea jalnică o audŭ nemurile lui, ceilalțĭ aricĭ, și toțĭ se punŭ și se resfiră prin ierburile de prin hotarŭ până dau de unŭ firuțŭ de ierba fierĕlorŭ. Cum au datŭ de elŭ, îlŭ ia unulŭ în gură și face semnŭ celorlalțĭ sĕ nu mai caute, că a găsitŭ lêculŭ: apoi plécă toțĭ aricii cu alaiu până la soțulŭ lorŭ, care este robu sub ciubĕrulŭ tĕu. Tu însĕ sĕ nu te temĭ de ei! Ei arŭ voi adecă sĕ-i dea cumva ariciului din robia firuțulŭ celŭ de ierba fierĕlorŭ, decĭ vorŭ umbla pe lângă ciubĕrŭ. Atuncĭ tu vei vede la care este firulŭ celŭ de ierbă în gură, îlŭ iai repede, tai cu bricegulŭ în palmă și pui firuțulŭ în tăietură, carea de locŭ se și vindecă. Făcĕndŭ lucrulŭ acesta, vei ajunge hoțulŭ celŭ mai mare: dinaintea ta nu va fi lăcatŭ care sĕ nu se deschidă, nu va fi fierŭ prea tare pe fața pămêntului.

Cine o scie altcum — altcum sĕ o spună.

(Audită pe Someșulŭ mare în Transilvania.) *Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ.*

neajunsurĭ causate prin comunicațiunea cea nepracticabilă.

Apelămŭ în causa acésta din nou la sprijinulu autorităţilorŭ nóstre politice și în casulŭ estremŭ chiar și la Inaltulŭ ministerŭ regiu; noi însĕ în nĕcasurile nóstre nu voimŭ înceta a ofta dicendŭ:

Quousque tandem abutere
........ patientia nostra?

*Sieu pățitulŭ.*

---

## Raportu despre fundaţiunea generosilorŭ Mihailu și Elisa Stroesco pe anulŭ 1887.

In adunarea generală a Associațiunei din Brașovŭ pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ și sodalilorŭ românĭ meseriașĭ, ținută la 31 Ianuarie (12 Februarie) n. c. în sala de desemnŭ a gimnasiului românŭ din locŭ. d-lŭ secretarŭ dr. *I. Bozoceanu* a cetitŭ următorulŭ raportŭ:

*Onorată adunare generală!*

Comitetulŭ subscrisŭ este în plăcuta posițiune a da următorulŭ raportŭ despre însemnata fundațiune a Generoșilorŭ Mihailŭ și Elisa Stroesco.

Acestŭ comitetŭ, conformŭ decisiunei luate de On. Adunare generală din anulŭ trecutŭ, a înaintatŭ generoșilorŭ fundatorĭ o adresă de mulțămită în numele adunării generale subscrisă de toțĭ membrii Associațiunei pentru sprijinirea învețăceilorŭ și sodalilorŭ românĭ meseriașĭ.

Relativŭ la decisiunea luată de On. Adunare generală asupra fructificării acestei fundațiunĭ, Comitetulŭ D-Vóstrĕ are onóre a raporta, că fundațiunea se află plasată — conformŭ dorinței generoșilorŭ fundatorĭ — în hârtii fonciare rurale române garantate de statŭ și carĭ aducŭ dobândă de 7% în aurŭ. Pentru îndeplinirea acestei operațiunĭ de plasare a fostŭ rugatŭ Pre On. nostru concetățenu Dlŭ Diamandi I. Manole, care îndeplinind'o prin cassa de schimbŭ C. Pascu din Bucuresci în 18/30 Maiu 1887 a predatŭ Comitetului aceste hârtii de 50,000 de francĭ.

Comitetulŭ, mulțămindŭ D-lui Diamandi Manole pentru ostenéla avută cu acésta operațiune, depuse aceste efecte în cassa Werthaimenă a Associațiunei, care se află la d-lŭ casierŭ. Cupónele acestorŭ efecte s'au tăiatŭ la 1-a Iulie 1887 și încasatŭfl. A șesea parte din aceste interese s'au adaosŭ la capitalulŭ fundațiunii, care este astădĭ de 50,200 de francĭ, éră restulŭ schimbatŭ în florinĭ 584.95 s'a întrebuințatŭ conformŭ preliminarului bugetarŭ alŭ acestei fundațiunĭ și adecă:

| | | | |
|---|---|---|---|
| *a)* Pentru | vestminte învĕț. | fl. | 207.31 |
| *b)* „ | tacse scolare . . | „ | 109.— |
| *c)* „ | stipennii învĕț. . | „ | 121.20 |
| *d)* „ | stipendii la sodalĭ | „ | 124.— |
| *e)* „ | medicină și alte | „ | 19.20 |
| | | Suma fl. | 580.71 |

Din modulŭ cum s'au întrebuințatŭ în anulŭ trecutŭ veniturile acestei fundațiunĭ se póte ușorŭ vedé, de ce mare folosŭ este ea pentru promovarea intereselorŭ Asociațiunei și pentru ajungerea scopului lorŭ ce-lŭ are ea în vedere. Unŭ esemplu:

Până când în anii trecuțĭ în presera Crăciunului nu se puteau împărtăși cu parte numai din cele mai neapĕratŭ de trebuință vestminte, decâtŭ numai cei mai lipsițĭ dintre lipsițĭ. In anulŭ acesta. mulțămită generoșilorŭ fundatorĭ Mihailŭ și Elisa V. Stroesco, s'a putută împărtăși din rodurile ei binefăcĕtóre 92 de învĕțăcei meseriașĭ românĭ aflătorĭ toțĭ aicĭ în Brașovŭ.

Preséra acesta de Crăciunŭ, când s'au împărțitŭ vestmintele la învĕțăcei lipsițĭ, se póte numĕra cu dreptŭ cuvêntŭ între cele mai frumóse serbărĭ umanitare.

Ceremonia de împărțire a fostŭ precedată de o vorbire a președintelui, fiindŭ presențĭ și membrii comitetului. A fost un momentŭ solemnŭ și înălțătorŭ de inimĭ acela în care învĕțăceii împărtășițĭ de binefacerile fundațiunii își esprimau fragetele lorŭ sentimente de recunoscință către generoșii lorŭ protectorĭ prin vii aclamațiunĭ de „Se trăéscă Domnulŭ și Dómna Mihailŭ și Elisa Stroesco“ și la orĭ-ce ocasiune le vorŭ pronuncia numai cu respectŭ și venerațiune.

Societatea sodalilorŭ românĭ conformŭ unui conclusŭ alŭ on. Adunărĭ generale a datŭ în djiua de 9 Noemvre, djiua de Sf. Arhanghelĭ Mihailŭ și Gavriilŭ, o producțiune musicală. Acéstă sĕrbătóre a fostŭ pentru Associațiune unu prasnicŭ îndoitŭ. Associațiunea a serbatŭ și djiua onomastică a acelui mare protectorŭ alŭ meseriașilorŭ românĭ. Sĕrbătorea s'a deschisŭ printr'o vorbire ținută de secretarulu Associațiunii prin care a arătatŭ însemnătatea deosebită a acestei djile pentru meseriașii românĭ. Unŭ sodalŭ a declamat o odă la adresa fundatorilorŭ. apoi au urmatŭ cântărĭ și declamațiunĭ din partea Sodalilorŭ.

O impresiune de nespusŭ de plăcută a produsŭ desvĕlirea duorŭ frumóse cadre, representândŭ chipurile generoșilorŭ fundatorĭ Mihailŭ și Elisa Stroesco și depinse pentrua céstă ocasiune de d-lŭ pictorŭ M. Popŭ și dăruite Associațiunii.

Acestea suntŭ on. Adunare generală liniamentele generale în care a credutŭ Comitetulŭ a Vĕ pute espune fasele prin care a trecutŭ fundațiunea în starea în care se află actualmente.

**Bart. Baiulescu,** președ. **Dr. I. Bozoceanu,** secretarŭ.

---

## Teatru în Reghinulŭ săsescŭ.

Representațiune filantropică. Teatru de diletanțĭ.

Inteligința română din Reghinŭ și jurŭ va arangia Dumineca la 19 Februarie st. n. 1888 în sala hotelului orășenescŭ din Reghinulŭ săsescŭ o representațiune teatrală în favorulŭ școlarilorŭ săracĭ de acolo. Se vorŭ representa piesele:

I. *Cârlanii*, vodevil într'unŭ actŭ de C. Negruzzi. Persónele: Leonescu fiulŭ boerului proprietarŭ, d. S. Barbu. Mironŭ, d. J. Duma, Terinte. d. V. Duma, țĕranĭ fruntașĭ. Domnica nevasta lui Mironŭ, d-șóra Ales. Schiopulŭ. Vochița nevasta lui Terinte, d-șóra Silvia Rusu. Scena se petrece într'unŭ satŭ.

II. *Drumulŭ de ferŭ*, comedia într'unŭ actŭ de V. Alexandri. Persónele: Bălașa jupânésă bĕtrână, d-na M. Ceușianu. Coconulŭ Nalbă proprietarŭ. d. V. Duma. Adela fiica lui Nalbă, d-șóra Ales. Schiopulŭ. Radu inginerŭ topografu, d-lŭ S. Barbu. Caliopi vĕduva interesantă, d-na S. Todea. Manoli arendașŭ, d. Dr. Al. Ceușianu. Manolache fiulŭ sĕu. d. Iac. Butnariu. Ioana țiganca fată în casă, d-șóra Silvia Rusu. Sava țiganulŭ, d-lŭ Iul. Mera. Scena se petrece la moșia coconului Nalbă.

Prețurile: Logea 5 fl., loculŭ I 80 cr., loculŭ II 60 cr., parterre 50 cr., galeriă 30 cr. Bilete de vêndare se află la d-lŭ C. Fronius negutătorŭ și séra la cassa.

Inceputulŭ la 1/2 8 séra. — După representațiune urméză danțŭ.

---

## „ARIEȘIANA“

institutŭ de creditŭ și de economii, societate pe acții IN TURDA.

### Convocare.

Domnii acționarĭ ai institutului de creditŭ și economii „Arieșiana“, societate pe acții, se învită conformŭ §. 17 alŭ statutelorŭ societății la a

*II adunare generală ordinară,*

care se va ține în Turda în *17 Martie 1888 st. n.*, după amédĭ la 2 óre în localitatea șcólei române gr. cat. din locŭ.

*Agendele adunării vorŭ fi:*

1. Raportulŭ direcțiunii despre resultatulŭ timpului de gestiune dela începutulŭ activității societății.
2. Raportulŭ comitetului de supraveghiere.
3. Deciderea asupra compturilorŭ anuale și asupra împărțirii profitului curatŭ.
4. Fixarea marcelorŭ de presență pentru anulŭ curentŭ.
5. Realegerea comitetului de supraveghiare conformŭ §. 42 din statute.
6. Eventuale propunerĭ în cadrulŭ statutelorŭ.
7. Alegerea a trei acționarĭ pentru verificarea procesului verbalŭ alŭ adunării generale.

Domnii acționarĭ, carĭ în înțelesulŭ §. 19 din statutele societății dorescŭ a participa la adunare în persónă orĭ prin plenipotențiatĭ, suntŭ poftițĭ a'șĭ depune acțiile respective „titlulŭ provisoriu“ și eventualele documente de plenipotență la cassa institutului celŭ multŭ până în 17 Martie a. c. la 12 óre a. m.

*Turda*, 10 Februarie 1888.

*Direcțiunea.*

---

## Incunosciințare.

Domnii participanțĭ ai însoțirii de anticipațiune și creditŭ „*Hunedóra*“ pe acéstă cale se încunosciințéză, că adunarea generală fixată pe 30 Ianuarie (11 Februarie) 1888 din lipsa membrilorŭ presențĭ, recerutĭ de statute, neputêndu-se ține, acea, conformŭ convocării dela 30 Decemvre 1887 (11 Ianuarie 1888) se va ține în 9/21 Februarie a. c. la 3 óre d. a. în localulŭ însoțirii.

Obiectele puse la ordinea dilii rĕmânŭ cele indicate în convocarea memorata.

*Deva*, 31 Ianuarie (12 Febr.) 1888.

*Direcțiunea.*

---

## SCIRĬ ULTIME.

Contele Pavelŭ *Suvalov*, ambasadorulŭ rusŭ din *Berlinŭ*, s'a întorsŭ Vinerĭ din Petersburgŭ la postulŭ sĕu și după câteva óre a avutŭ o lungă convorbire cu secretarulŭ de statŭ contele *Herbert Bismark.*

In *Viena* a conferitŭ Duminecă în ministerulŭ de esterne contele Kalnoky cu prințulŭ Reuss, ambasadorulŭ germanŭ. pe cândŭ în acelașu timpŭ d-lŭ de Novikov, fostulŭ ambasadorŭ rusŭ în Viena. care a venitŭ Sâmbătă séra din Petersburgŭ, a conferitŭ cu prințulŭ Lobanov în ambasada rusă 5 óre.

Acestorŭ conferințe diplomatice li se atribue o deosebită însemnătate.

---

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

**Pesta.** 14 Februarie. Pĕrechea princiară de corónă a asistatŭ la balulŭ casinei naționale, care a decursŭ strălucitŭ.

**San-Remo.** 14 Februarie. Totulŭ merge bine. Umflătura gâtlegiului scade. Prințulŭ de corónă deja s'a sculatŭ.

**Berlinŭ.** 14 Februarie. Parlamentulŭ a primitŭ primulŭ articulŭ alŭ legii socialiste, prin care legea se prelungesce până la 30 Septemvre 1890.

**Sofia.** 14 Februarie. Guvernulŭ a primitŭ cunoscință despre formarea de comitete ruso-bulgare în Constantinopolŭ și în Belgradŭ, care sub pretextŭ că facŭ comerț, facŭ pregătirĭ ca în primăvĕră sĕ încépă acțiunea la granița bulgară.

**Londra.** 15 Februarie. In camera comunelorŭ Tergusson declară, că guvernulŭ, afară de angageamentele cunoscute, nu șĭ-a luatŭ asupră'șĭ nicĭ o îndatorire, care sĕ stipuleze o acțiune militară englesă pe mare.

**Riga.** 15 Februarie. In urma conclusului Senatului rusescŭ, se propune a se porni procesŭ penalŭ în contra preoțilorŭ evangelicĭ din provinciile Mării Baltice, din causă că promovéză reîntórcerea locuitorilorŭ devenițĭ ortodoxĭ la biserica evangelică.

---

## DIVERSE.

**Câtŭ trăiescŭ furnicele?** E o părere generală, că durata vieței animalice e în proporțiune cu mărimea corpului, precândŭ părerea acésta este demințită prin multe esperințe: așa Sir John Lubbock, carele de mai mulțĭ anĭ studiéză vieța furnicelorŭ, observă, că în furnicăriele sale se află lucrătorĭ din speciele: *Lasius niger* și *Formica fusca*, carĭ suntŭ mai bĕtrânĭ de 7 anĭ, și din specia *Formica fusca* suntu în viéță douĕ femeiușcĭ din anulu 1872. Deși se arată pre ele unele semne de etate betrână, precum ințepenirea piciórelorŭ și unŭ felŭ de greutate, totușĭ suntŭ în putere bună și în continuu sporescŭ. *(„Foia bis. și școl.“)*

**Cum sĕ se conserve prunele pe érnă?** Culege prunele până când suntŭ încă cu bruma pe ele și le așédă într'o ólă de lutŭ nouă și neopărită, așa ca nicĭ o prună sĕ nu fiă vĕtămată séu mai móle ca cealaltă, ceea ce ar da nascere și la stricarea celorlalte prune. După-ce umpli óla până susu, légă-o la gură cu o beșică de bou séu cu orĭ ce felŭ de piele móle, așédă-le apoi în apă stătătóre (lacŭ, orĭ baltă) și lasă-lŭ acolo până iérna. Procedêndŭ astfelŭ, veĭ pute se ai la masă în djiua de Bobotéză prune próspete și bune.

**Miresă de 80 de anĭ.** Se scrie din Vöslau: Sâmbăta trecută, flăcăulu plinŭ de viéță Karl S., care administréză o moșiă aprópe de Kottingbrunn, s'a cununatŭ în biserica din Ginselsdorf cu avuta económă Katharina H., care e a doua óră vĕduvă. Miresa e de 80 de anĭ, mirele de 40.

**Obiceiurĭ curióse la popórele sĕlbatice.** Unŭ distinsŭ exploratorŭ modernŭ alŭ Africei, Stanley, care în 1886 a întreprinsŭ o nouă espedițiune în centrulŭ Africei, raportéză lucrurĭ curióse despre populațiunile din Congo și Arrouhimi. Cele mai interesante și mai industriale suntŭ așa numiții Ba-Vanzi. Aceștia sciu sĕ facă óle, suntŭ pricepuțĭ în prelucrarea ferului și altorŭ metale, prepară mai cu sémă topóre și cuțite, care le vinde altorŭ popóre învecinate. Mobilele lorŭ de lemnŭ suntŭ decorate cu óre-care gustŭ și locuințele lorŭ, mai cu sémă în Bolobo, suntŭ construite cu mare îngrijire. Iubescŭ nebunesce musica în forma unei lire cu cincĭ córde și unŭ tipanŭ, pe care esecută piese relativŭ destulŭ de melodióse. Pĕcatŭ însĕ, că aceste semne, care arŭ dovedi óre-care civilisațiune, suntŭ amestecate cu superstițiunĭ curióse și obiceiurĭ fórte scîrbóse. Astfelŭ spre esemplu sclăvia atâtŭ s'a înrădĕcinatŭ în moravurile lorŭ, încâtŭ află ceva fórte naturalŭ, ca la mórtea unui șefŭ sĕ masacreze femeile și servitorii lui cei mai fidelĭ. Căpățînele lorŭ se împlântă pe bețe în jurulŭ unei movile micĭ, făcute din lutŭ, pe care se facŭ nisce desemnurĭ fantastice și care acopere rĕmășițele stăpânului mortŭ. In vérfulŭ movilei se pune o umbrelă deschisă, care póte óre când a scuti pe vre-unŭ europênŭ de plóie și care în Congo ca și pretutindenea în celŭ mai extremŭ orientŭ a devenitŭ insigniile puterii. Bayanzi au convingerea, că orĭ-ce individŭ care părăsesce lumea acésta, trece immediatŭ într'altă lume, unde are aceeașĭ esistință, unde are aceleașĭ grijĭ, datorințe și posesiunĭ. Nu arŭ fi decĭ convenalŭ și conformŭ rangului, décă unŭ șefŭ ar ajunge în cealaltă lume fără unŭ cortegiu însemnatŭ de femei, de prietenĭ și sclavĭ. Prin urmare esceptiunile suntŭ fórte numeróse. Femeile se spêndjură de obiceiu de arborĭ și ultimele lorŭ convulsiunĭ în stadiulŭ de agonie suntŭ acompaniate de semnele și strigătele de bucuria a celorŭ de față, carĭ nu se cugetă că și ei vorŭ fi espușĭ, mai curêndŭ orĭ mai târdiu, la aceeașĭ sórte. *(„Mes. Rom.“)*

---

## Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 14 Februarie st. n. 1888.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ . | Cump. | 8.48 | Vend. | 8.50 |
| Argintŭ românescŭ . | „ | 8.44 | „ | 8.48 |
| Napoleon-d'orĭ . . . | „ | 10.02 | „ | 10.05 |
| Lire turcescĭ . . . . | „ | 11.32 | „ | 11.37 |
| Imperialĭ . . . . . | „ | 10.32 | „ | 10.37 |
| Galbinĭ . . . . . . | „ | 5.88 | „ | 5.92 |
| Scris. fonc. „Albina“ 6% | „ | 101.— | „ | 102.— |
| „ „ „ 5% | „ | 98.— | „ | 99.— |
| Ruble Rusescĭ . . . | „ | 107.— | „ | 108.— |
| Discontulu . . . . | | 6½—8% pe anu | | |

## Cursulŭ la bursa de Viena

din 13 Februarie st. n. 1888.

| | |
|---|---|
| Renta de auru 4% . . . . . . . | 96.55 |
| Renta de hârtia 5% . . . . . . . | 83.10 |
| Imprumutulu căilorŭ ferate ungare . . | 148.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostu ungare (1-ma emisiune) . . . | 94.30 |
| Amortisarea datoriei căiloru ferate de ostu ungare (2-a emisiune) . . . | 123.25 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . . . | 108.35 |
| Bonurĭ rurale ungare . . . . . . . | 104.— |
| Bonurĭ cu clasa de sortare . . . . | 103.50 |
| Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișu . . . . | 103.— |
| Bonurĭ cu cl. de sortare . . . . . | 103.— |
| Bonurĭ rurale Transilvane . . . . . | 103.75 |
| Bonurĭ croato-slavone . . . . . . | 103.25 |
| Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ . . . . . . . . . . | —. |
| Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ . | 119.— |
| Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului . . . . . . . . . . | 122.— |
| Renta de hârtia austriaca. . . . . | 77.95 |
| Renta de argintŭ austriacŭ . . . . | 79.40 |
| Renta de aurŭ austriacŭ . . . . . | 108.40 |
| Losurĭ din 1860 . . . . . . . . . | 133.30 |
| Acțiunile băncei austro-ungare. . . | 864.— |
| Acțiunile băncei de creditŭ ungur. . | 272.25 |
| Acțiunile băncei de creditŭaustr. . . | 270.— |
| Argintŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ . . | 5.90— |
| Napoleon d'orĭ . . . . . . . . . . | 10.03 |
| Mărcĭ 100 imp. germane . . . . . . | 62.15 |
| Londra 10 Livres sterlinge . . . . . | 126.75 |

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
**Dr. Aurel Mureșianu.**

# ANUNCIURI.



**Nr. 51 ex 1888.** 143—2

## Edictŭ.

*Demetriu Lateșiu,* gr. cat. din *Gurghiu,* a intentatŭ procesŭ divorțialŭ contra muierei sale *Lința Popescu,* gr. cat. din *Cașva,* carea l'a părăsitŭ cu necredință. Inse ubicațiunea inctei nu e cunoscută, și așa acțiunea nu i s'a putută intima.

Deci Lința Popescu prin acésta este provocată și citată, ca în terminŭ de unŭ anŭ și una ḑi dela prima publicare a edictului sĕ se presenteze înaintea forului matr. delegatŭ de I instanță alŭ Reghinului săsescŭ, alt-cum se va da cursŭ liberŭ procesului inteutatŭ și incta va fi suplinită prin curatorŭ ad actum.

*Presidiulŭ forului matr. delegatŭ gr. cat. de I instanță alŭ Reghinului săsescŭ.*

Reghinŭ, la 6 Febr. 1888.

**Basiliu Rațiu,**
protopopŭ gr. cat. și pres. forului.

**No. 1147 ex 1887.** 123—2

## EDICTŬ.

Ioanŭ Curea, gr. cat. din Homorodŭ, a intentatŭ procesŭ matrimon. contra muierei sale Maria născ. Comanŭ, carea cu necredință l'a părăsitŭ de mulțĭ anĭ, și a căreia ubicațiune este necunoscută.

Decĭ Maria I. Curea născ. Comanŭ gr. cat. din Homorodŭ prin acestŭ Edictŭ se citéză și provócă, ca în terminŭ de unŭ anŭ, dela prima publicare, sĕ se presenteze la presidiulŭ forului matrimonialŭ gr. cat. de I instanță a Vicariatului Făgărașului, spre a fi confrontată cu bărbatulŭ sĕu și a rĕspunde la acțiune, că la din contră, procesului i se va da cursŭ liberŭ și dénsa va fi înlocuită prin unŭ curatorŭ ad actum.

Făgărașŭ, 28 Dec. 1887.

**Alesandru Micu,**
Vicaru foran. și președintele forului matrim. gr. cat. de I instanță.



# INCHEIAREA SOCOTELELORŬ

**institutului de creditŭ și de economii „ARIEȘANA“ societate pe acțiunĭ în Turda pe timpulŭ dela începutulŭ activității sale, adecă dela 29 Iulie 1887 până la ultima ḑi a aceluiașĭ anŭ.**

## CONTULŬ BILANȚULUI.

**Active.**

| | | fl. | cr. |
|---|---|---|---|
| Cassa în numerariu | | 1848 | 42 |
| Cambie | | 18.330 | 99 |
| Imprumuturĭ hipotecare | | 35,899 | — |
| Imprumuturĭ pe obligațiunĭ cu caventĭ | | 2410 | |
| Mobilariu | 365.30 | | |
| după amortisarea de 10%₀ | 36.53 | 328 | 77 |
| Anticipațiunĭ | | 46 | — |
| Transitorii | | 106 | 68 |
| | | 58,969 | 76 |

**Pasive.**

| | fl. | cr. |
|---|---|---|
| Capitalŭ socialŭ intratŭ | 33,893 | — |
| Depunerĭ spre fructificare | 22.132 | 42 |
| Interese anticipate pe 1888 | 1165 | 11 |
| Profitŭ curatŭ | 1779 | 33 |
| | 58.969 | 86 |

## CONTULŬ PROFITULUI ȘI AL PERDERILORŬ.

**Eșirĭ.**

| | fl. | cr. |
|---|---|---|
| Interese de depunerĭ spre fructificare | 331 | 39 |
| Interese de rescomptŭ | 210 | 16 |
| Chirie | 193 | 32 |
| Amortisare: 10%₀ din mobilariu | 36 | 53 |
| Salare | 181 | 74 |
| Spesse | 345 | 70 |
| Dare 10%₀ după interesele capitalisate | 36 | 82 |
| Porto | 40 | — |
| Profitŭ curatŭ | 1779 | 33 |
| | 3154 | 99 |

**Veniturĭ.**

| | | fl. | cr. |
|---|---|---|---|
| Interese: | | | |
| dela cambiele de bancă | 1004.95 | | |
| dela împrumuturĭ hipotecare | 897.03 | | |
| dela împrumutŭ pe obligațiunĭ | 78.99 | | |
| dela depunerĭ la băncĭ | 144.15 | | |
| dela amende de întârḑiare | 51.76 | 2176 | 88 |
| Provisiunĭ (competința de scrisŭ) | | 950 | 36 |
| Spese de fundare | | 27 | 75 |
| | | 3154 | 99 |

Turda, 31 Decemvrie 1887.

Membrii direcțiunei:

**D. St. Șiuluțŭ** m. p., directorŭ esecutivŭ. **Dr. Rațiu,** m. p., **Anania Moldovanŭ,** m. p., **Iosifŭ Chioreanu,** m. p., **Simeonŭ P. Moldovanŭ,** m. p. **Silvestru Moldovanŭ,** m. p., comptabilŭ.

Subsemnatulŭ comitetŭ amŭ esaminatŭ bilanțulŭ presentŭ, precum și contulŭ profitului și alŭ perderilorŭ și confrontându-le cu registrele principale și secundare ale institutului le-amŭ aflatŭ în consonanță cu acelea și întru tóte esactŭ deduse.

Turda, 20 Ianuarie 1888.

Comitetulŭ de revisiune:

**Nicolae F. Negruțŭ** m. p., **Petru Roșca** m. p., **Grigorie Popŭ** m. p., **Ielinek Henrich** m. p.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.